

РЕШЕНИЕ

№ 521

гр. Варна, 17.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВАРНА, 17 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Иван Стойнов

при участието на секретаря Валентина М. Милчева
като разгледа докладваното от Иван Стойнов Гражданско дело № 20223110108517 по описа за 2022 година

Производството е образувано по подадена искова молба от Н. В. В., ЕГН *****, с адрес: гр. *, срещу * представлявана от * - Варна, с адрес: гр. *, с която са предявени обективно кумулативно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, чл. 26 ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за ОСЪЖДАНЕ на ответника ДА ЗАПЛАТИ на ищеца:

- сумата в размер на 25 000 лв. /двадесет и пет хиляди лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в страх, душевни страдания, уронване на доброто име, в резултат на което е отключил онкологично заболяване, от привличането му като обвиняем по ДП № 1199/2011 г. по описа на Първо РУ на ОДМВР - Варна и като подсъдим по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС, ВНОХД № 1309/2017 г. и ВНОХД № 1436/2017 г. на ВОС и воденото срещу него наказателно производство извън разумния срок, ведно със законната лихва от датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 06.03.2018 г. до окончателното изплащане на задължението;

- сумата в размер на 1 500 лв. /хиляда и петстотин лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца имуществени вреди, изразяващи се в заплатен адвокатски хонорар за осъществената правна помощ и съдействие по НОХД № 6468/2015 г. по описа на Районен съд – Варна, заплатена по договор за правна защита и съдействие от 17.02.2016 г.;

- сумата в размер на 969,26 лв. /деветстотин шестдесет и девет лева и двадесет и шест стотинки/, представляваща лихва за забава върху главницата, считано от датата на влизане в сила на оправдателната присъда – 06.03.2018 г. до депозиране на исковата молба в съда /29.06.2022 г./.

В исковата молба ищецът Н. В. В. твърди, че на 15.07.2011 г. срещу него и съпругата му * В.а, и двамата като наемодатели, била образувана преписка ЗМ № 1999/2011 г. по описа на Първа РУ на МВР - гр. Варна, в резултат на подадена жалба от * и * – наематели на собствен на ищеца и съпругата му имот, с оглед липсващи предмети на наемателите. В тази

връзка ищецът и съпругата му дали писмени показания. Сочи се, че с постановление от 07.10.2011 г. е образувано ДП № 1999/2011 г. по описа на Първо РУ на МВР - гр. Варна срещу неизвестен извършител за извършено престъпление по чл. 206, ал. 1 НК за противозаконно присвояване на чужди движими вещи, собственост на * и *, като на 04.11.2011 г. ищецът бил разпитван като свидетел, а на 30.01.2012 г. и на 06.02.2012 г. – участвал в очни ставки. Изложено е, че досъдебното производство било прекратено с постановление от 25.04.2013 г. от наблюдаващия прокурор, доколкото същият е намерил, че е налице маловажен случай на престъпление по чл. 206, ал. 5 вр. ал. 1 НК. Ищецът посочва, че актът на прокурора бил отменен, като с определение от 10.07.2013 г., постановено по ВЧНД № 740/2013 г. по описа на ВОС, досъдебното производство било върнато за доразследване. Наведени са твърдения, че с постановление от 28.11.2013 г. наказателното производство било прекратено. В резултат на обжалване на прокурорския акт, същият бил отменен с определение от 03.02.2014 г. по ВЧНД № 92/2014 г. по описа на ВОС, а ищецът бил разпитан отново като свидетел на 04.06.2014 г., с оглед връщане на материалите по досъдебното производство за провеждане на нови процесуално-следствени действия. Ищецът бил привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по чл. 195, ал. 2 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, като по отношение на него била взета мярка за неотклонение „подписка“ и бил разпитван. Посочено е, че материалите по разследването били предявени на ищеца на 24.09.2014 г., като във връзка с направени искания и възражения от неговия защитник, досъдебното производство били върнато за извършването на допълнителни процесуално-следствени действия. Материалите по разследването били предяви отново на 21.10.2014 г. на защитника на ищеца, доколкото всяко призоваване и разпит стресирали страната. Излага се, че ищцовата страна 08.05.2015 г. отново е била привлечена и разпитвана като обвиняем, като на 19.05.2015 г. отново ѝ били предявени материалите по делото. С постановление от 02.06.2015 г. на наблюдаващия прокурор досъдебното производство било прекратено, който акт обаче бил отменен с определение от 29.06.2015 г., постановено по ЧНД № 2884/2015 г. по описа на ВРС. Твърди се ищецът да е бил привлечен отново в качеството на обвиняем на 05.11.2015 г. за извършено престъпление по чл. 195, ал. 2 вр. чл. 194, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, но и за такова по чл. 323, ал. 1 вр. чл. 20, ал. 2 НК, като на 24.11.2015 г. му били предявени материалите по досъдебното производство. На 18.12.2015 г. се сочи да е внесен обвинителен акт, в резултат на което е на 21.12.2015 г. било образувано НОХД № 6468/2015 г. по описа на ВРС. О.с.з. било насрочено за 22.02.2016 г., но било отложено за 04.04.2016 г. На посочената дата било проведено съдебното заседание, но делото било отложено за 13.06.2016 г. По молба на повереника на Бисерка Иванова разглеждането на делото било отново отложено, като новата дата за провеждане на о.с.з. била 19.09.2016 г. На тази дата се твърди от ищеца, че е бил разпитван, като делото било отложено за 14.11.2016 г., с оглед нуждата от провеждане на разпит на неявилите се свидетели и вещи лица. Сочи се, че по молба на повереника на * била определена нова дата за разглеждане на делото в о.с.з. за 23.01.2017 г., като отново се наложило делото да бъде отсрочено по искане на защитника на другия обвиняем по делото – синът на ищеца Н. *В.. Твърди се, че делото било отложено за 27.02.2017 г. по молба на повереника на *. В проведеното о.з.с. била назначена допълнителна експертиза, което наложило определянето на друга дата за изслушване на вещото лице, като делото било отложено за 15.05.2017 г. Постановена била заповед от 28.06.2017 г. за извършване на оглед на апартамента, от който се твърдяло да са присвоени движимите вещи на наемателите, поради което делото било отложено за 29.06.2017 г. След провеждане на огледа е изложено, че производството по делото е отложено за 11.09.2017 г., на което проведено о.с.з. ищецът бил разпитван. Посочено е, че на 11.09.2017 г. съдът се произнесъл с оправдателна присъда по отношение на ищеца, която била обжалвана от частните обвинители, а депозираният на 20.09.2017 г. протест от представител на ВРП бил оттеглен след запознаване на прокурора с мотивите към постановения съдебен акт. В тази връзка е образувано ВНОХД № 1309/2017 г. по описа на ВОС, но производството по делото било прекратено и върнато на първоинстанционния съд за администриране на подадената жалба. След изправяне нередовностите по същата, било образувано ново ВНОХД № 1436/2017 г. Насроченото за 11.01.2018 г. о.с.з. било отложено

за 08.02.2018 г., поради служебна ангажираност на защитника на ищеца. С решение от 06.03.2018 г. въззивната инстанция потвърдила изцяло оправдателната присъда. Излага се, че доколкото производството по делото е продължило 3 години, 6 месеца и 7 дни, на което на 30.07.2018 г. ищецът подал заявление по глава трета „а“ ЗСВ до Инспектората към Министерство на правосъдието за нарушаване правото за разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Сочи, че в резултат на извършена от Инспектората проверка, заявлението било отхвърлено, тъй като не е установено надхвърляне на разумния срок, поради което ищецът желае произнасяне на настоящата инстанция в тази насока. Във връзка с привличането на ищеца като обвиняем, а впоследствие и като подсъдим, същият твърди, че животът му се променил – изолирал се социално и престанал да общува с приятели, близки и колеги. Обвинението повлияло негативно и при изпълнение на служебните му задължения като вещо лице. Намира, че през процесния период работата му намаляла, като през цялото време изпитвал унижение, страх и притеснение от колегите си, деловодителите по делата, по които бил назначен за експерт и обществото. Ищецът посочва, че всички се отдръпнали от него и семейството му след като разбрали за проблемите им с прокуратурата. Твърди се, че няколко дни преди и след всяко съдебно заседание ищецът не можел да спи, защото се стряскал и сънувал кошмари. Появило се и трайно главоболие, изпитвал непрекъснато неразположение и отпадналост, поради което приемал успокоителни лекарства и хапчета за сън. Твърди се, че ищецът изпитвал постоянен страх да не бъде неоснователно осъден. Счита, че онкологичното му заболяване и здравословните проблеми на съпругата му били отключени в резултат на преживения стрес и униженията през годините, като придружаващите му заболявания се обострили след 2017 г. Посочено е в исковата молба, че по мнение на лекари, изпитвания от ищеца психически дискомфорт и последвалото онкологично заболяване били вследствие на силния и постоянен стрес, на който същия бил подложен през годините. В допълнение на това е изложено, че доброто му име и авторитета, градени през годините, били уронени. Дори и след потвърждаване на оправдателната присъда, безпокойството и страховете не изчезнали, а ищецът сочи, че не е успял да възстанови нормалния си сън месеци наред. В заключение излага, че и към настоящия момент продължава медикаментозно си лечение във връзка със заболяванията си. В тази връзка моли за уважаване на исковите претенции и присъждане на съдебно-деловодни разноски.

Ответникът * подава отговор на исковата молба, с който оспорва исковите като неоснователни. По отношение на претенцията за неимуществени вреди се твърди, че липсват доказателства за претърпени такива, както и наличието на причинно-следствена връзка между воденото наказателно производство и твърдените отрицателни последици. Намира, че доколкото на ищеца била наложена най-леката мярка за неотклонение, то ежедневието на същия едва ли е било нарушено. Излага се в отговора, че досъдебната фаза на наказателното производство е протекла в рамките на разумните срокове, с оглед на това, че насрещната страна е била привлечена в качеството на обвиняем на 29.06.2014 г. с налагане на мярка за неотклонение „подписка“, а обвинителният акт е внесен в съда на 18.12.2015 г. В тази връзка се посочва, че прокуратурата на носи отговорност за продължителността на съдебната фаза на процеса, както и че същата не е станала повод за отлагане на производството по делото. Допълнително се отбелязва, че наблюдаващият прокурор е прекратил три пъти наказателното производство, които прекратителни постановления били отменени. Ответникът счита, че претендираната като обезщетение за неимуществени вреди сума, е прекомерна, доколкото не е съобразена със социално-икономическите условия и стандарт на живот в страната. Излагат се доводи за неоснователност на иска за присъждане на имуществени вреди, представляващи заплатени адвокатски възнаграждения в рамките на проведеното наказателно производство, тъй като по делото липсвали доказателства за реалното разходване на тези средства. По отношение на акцесорната претенция за присъждане на лихва, ответникът прави възражение за изтекла погасителна давност.

В съдебно заседание ищецът се явява лично и чрез процесуален представител, като поддържа исковите.

В съдебно заседание ответникът се представлява от прокурор от ВРП, който поддържа отговора.

Настоящият състав на съда, въз основа на твърденията и възраженията на страните, с оглед събраните по делото доказателства и по вътрешно убеждение, формира следните фактически изводи:

За целите на настоящото производство е изискано и приложено НОХД № 6468/2015 г. на ВРС, като от материалите съдържащи се в него (част от които приложени като доказателства към исковата молба на л. 18-127), които са от значение за настоящия спор, са обсъдени от съда по-долу в мотивите.

От Договор за правна защита и съдействие № 6/2016 г. от 17.02.2016 г. (също приложен към НОХД № 6468/2015 г. на ВРС) се установява, че между Н. В. В. и адв. * е договорено възнаграждение в размер на 1 500 лв., платимо в брой, във връзка със защита по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС /л. 128/

От писмо изх.№ 94-Н-203/18 от 28.01.2019 г. на Министерство на правосъдието /л. 129/ се установява, че по подадено заявление, разгледано от Инспектората към ВСС е извършена проверка, от която се установява, че заявлението е отхвърлено като неоснователно на основание чл. 60е, ал. 1, т. 1 ЗСВ.

От служебна бележка от 13.10.2021 г. от ВОС /л. 130/ се установява, че ищеца е включен в списъка на вещите лица при ВОС от 2006 г. до датата на издаване на бележката.

От препис-извлечение от Акт за смърт /л. 131/ се установява, че * В.а /съпруга на ищеца/ е починала на 25.01.2014 г.

Представени са по делото множество медицински документи /л. 132-145/, които са взети предвид от вещите лица по назначената комплексна експертиза, поради което не следва да се обсъждат отделно от самото експертно заключение.

От заключението на вещите лица по допуснатата по делото комплексна съдебномедицинска и съдебнопсихиатрична експертиза /л. 176-181/ се установява, че воденото срещу ищеца наказателно производство е имало стресогенно въздействие върху него, но към настоящия момент не се установява наличие на психично заболяване или други трайни последици върху психиката му. През 2017 г. ищецът е диагностициран с карцином /рак/ в областта на латералната стена на пикочния мехур /опериран същата година с последващ курс с химиотерапия/. Констатирани са и други заболявания: множество кисти в областта на двата бъбрека, хипертрофия на простатата, хипертонична болест II стадий, умерена степен сърдечна форма, исхемична болест на сърцето, данни за увреждане на междупрешленовите дискове в поясен отдел, клинични данни за световъртеж и нарушаване на устойчивост. Вещите лица посочват, че наличието на хипертонична болест несъмнено е свързана с повишаване стойностите на кръвно налягане, което не рядко се свързва с емоционални състояние и събития, поради което е възможно това да е в резултат преди, по време и след определени процесуални действия. Не може да се твърди категорична причинно-следствена връзка, но хроничният стрес може да изиграе роля в отключването или влошаването на вече налични сърдечно-съдови заболявания. Няма еднозначна причинно-следствена връзка между онкологични заболявания и състояния на тревога, стрес и др. Всички посочени заболявания са били налице към 2017 г. Те са хронично протичащи и се нуждаят от постоянно лечение. Няма никаква причинно-следствена връзка между извършените процесуално следствени действия и заболяванията – кисти, хипертрофия на простатата, увреждане на междупрешленовите дискове в поясен отдел. Хипертоничната болест и исхемичната болест на сърцето са също с комплексна етиология и не могат да се свържат пряко с преживян стрес, но хроничният стрес може да играе роля в развитието на тези заболявания, както и симптомите им биха могли клинично да се изострят от събития със стресогенен характер. В съдебно заседание вещите лица поясняват, че не констатира стрес у ищеца към сегашния момент, но безспорно наказателното производство срещу него е имало стресогенно въздействие. Различните събития, които натоварват лицето, могат да повишат кръвното налягане, след като страда от хипертония. Няма пряка причинна връзка

между онкологичното заболяване и причинения стрес.

От показанията на разпитания по делото свидетел * /л. 188, гръб/ се установява, че познава ищеца. Не знае със покойната му съпруга да са имали проблем и полицията и прокуратурата, но знае за процесното наказателно дело, защото е правил справка по него. Споделя, че е психиатър и ищецът се е обръщал към него като специалист и като приятел за съвет. Разказва, че половин година след смъртта на съпругата на ищеца /2014 г./ е починал и зет му и са останали три невръстни деца, които е нямало кой да гледа. Свидетелят е споделял, че ищецът се е притеснявал кой ще се грижи за децата, ако бъде осъден. Свидетелят също е препоръчвал на ищеца медикаменти във връзка с психичното му здраве. Сочил още, че ищецът се е притеснявал за работата си, доколкото е нещо лице в съда. Не му е споделял за никакви болки, а само за смущения в съня.

От показанията на разпитания по делото свидетел Н. Николаев В. (син на ищеца) /л. 189/ се установява, че му е известно баща му да има проблеми с полицията и прокуратурата, защото е бил обвиняем от 2011 г., като преди този период е бил в добро здравословно състояние за годините си, но впоследствие получил онкологично заболяване. Не може да каже дали е от стреса, но предполага, че е това. Посочва, че той също е участвал в наказателното производство като съучастник. Разказва още, че баща му няколко пъти е бил викан в полицията и са се отнасяли с него като с престъпник. Непрекъснато е имало закани спрямо ищеца от съпруга на наемателката, който бил в съдружие с други хора с присъди. Баща му не е бил задържан и не го е виждал с белезници. Споделял му е, че много негови колеги, вещи лица, съдии и адвокати са се настроили негативно спрямо баща му, след като разбрали за делото срещу него. Свидетелят разказва, че ищецът се е затворил като човек, а преди е бил много контактен. Споделял му е, че се притеснява, че може да се стигне до осъдителна присъда. Съседите били разбрали също за делото, но не знае дали са си променили отношението към баща му. Посочва, че след смъртта на майка му ищецът е получил онкологично заболяване и със сигурност същото е имало връзка с този стрес, на който и той е бил подложен.

Въз основа на горната фактическа установеност, настоящият състав на съда формира следните правни изводи:

Предявени са осъдителни иски за осъждане на Прокуратурата да заплати на пострадалото лице обезщетение за претърпени имуществени и неимуществени вреди вследствие от повдигнато обвинение в извършване на престъпление, ако лицето е било оправдано, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ. Налице са и твърдения за нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, на основание по чл. 2б ЗОДОВ. В случая при твърдения за наличието и на тези основания искът се разглежда по реда на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, доколкото е налице оправдателна присъда, като при преценката си за определяне на размера на обезщетението съдът съобразява и предпоставките по чл. 2б, ал. 2 ЗОДОВ. Предявен е и иск за заплащане на обезщетение за забава.

Съобразно разпределената в процеса доказателствена тежест ищецът е следвало да докаже, че спрямо него е било повдигнато обвинение за извършване на престъпление, по което наказателното производство е приключило и е оправдан, както и че е претърпял твърдените от него имуществени и неимуществени вреди по основание и размер, които са в причинна връзка с действията/бездействията на ответника и провеждането на наказателно производство срещу него извън разумния срок за незаконно повдигнато обвинение за престъпление, за което е оправдан, както и основанието и размера на претендираното обезщетение за забава. В тежест на ответника е било да докаже, че наказателното производство е приключило в разумен срок, предвид общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти от значение за продължителността на производството.

Не се спори между страните, че ищецът е бил привлечен като обвиняем и му е повдигнато обвинение за извършено престъпление, по което е признат за невиновен с влязла в сила присъда по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС.

Съгласно чл. 26, ал. 1 ЗОДОВ, Държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, съгласно чл. 6, § 1 от Конвенцията. Според ал. 2 исковете по ал. 1 се разглеждат по реда на Гражданския процесуален кодекс, като съдът взема предвид общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и други факти, които имат значение за правилното решаване на спора.

За да бъде ангажирана отговорността на Държавата задължително условие е да са причинени вреди, които да са резултат, т. е., в причинна връзка с конкретното действие/бездействие от страна на държавното обвинение, в случая – неприключване на наказателното производство в разумен срок. Тези вреди не се презюмират, а подлежат на доказване от лицето, което ги е претърпяло.

Установеният регламент в чл. 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи /КЗПЧОС/ гарантира справедлив процес на всеки, срещу който е повдигнато наказателно обвинение. Произтичащите от чл. 6 на КЗПЧОС задължения имплицитно включват и необходимостта от провеждане на ефективно разследване, при спазване на установени стандарти на доказване при разглеждане на наказателното дело. Ефективното разследване предполага всеобхватно, безпристрастно и разумно предприемане на постъпки за събиране и проверка на относимите и необходими доказателства, чрез изслушване на свидетелски показания, прилагане на документи и назначаване на съдебни експертизи, с последващ доказателствен анализ и адекватна интерпретация на релевантните за обвинението обстоятелства. Бързината на наказателното производство не следва да е за сметка на прецизността и качеството на неговото провеждане, преди всичко с оглед гарантиране правото на защита на обвиняемия.

За определяне продължителността на незаконосъобразното наказателно преследване следва да се прецени кога е неговото начало и край. Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) е имал възможност да се произнесе по въпросите за разумния срок, от които обаче може да се съди и за началото и края на наказателното преследване, които са от значение за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди претърпени от незаконосъобразно обвинение. ЕСПЧ приема, че начало е момента, в който съответното лице е узнало, че срещу него има обвинение, защото от този момент това лице започва да живее със страха, притесненията и неудобството, че е наказателно преследвано, а това в българското право е момента на предявяване на постановлението за привличане на обвиняем – /Така, Решение от 27.06.1968 г. Neumeister, Publication de la Cour europeenne des droits des l'homme, Serie A 8, p. 41./ Като край се сочи моментът, в който се поставя край на несигурността в правното положение на лицето, което е обвинено, а това е влизане в сила на съдебен акт или прекратяване на наказателното производство /Така, Решение от 23.04.1987 г., Poiss, Publication de la Cour europeenne des droits des l'homme, Serie A 117 - C, p. 103./

Установява се от доказателствата по делото, че с Постановление от 29.07.2014 г. Н. В. В. е привлечен като обвиняем по ДП № 1999/2011 г. за престъпление по чл. 195, ал. 2, вр. чл. 194, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2 НК (кражба в големи размери) и му е взета мярка за неотклонение „Подписка“. Впоследствие на 18.12.2015 г. е внесен обвинителен акт в съда. Наказателното производство срещу ищеца е продължило малко повече от 3 години, 6 месеца и 7 дни, като на несигурността в правното му положение е поставен край на 06.03.2018 г. - с постановяване на Решение от 06.03.2018 г. по ВНОХД № 1436/2017 г. на ВОС, с което е потвърдена изцяло присъдата по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС, постановена на 11.09.2017 г., с която подсъдимият е оправдан за повдигнатото обвинение.

На първо място следва изрично да се посочи, че общата продължителност на

наказателното производство следва да се преценява от датата, на която е повдигнато обвинение на лицето през 2014 г., а не от образуването на производството през 2011 г. на етап полицейска преписка, доколкото към този момент лицето все още е нямало това качество. Същият е разпитван многократно като свидетел и спрямо него са извършвани различни действия, които макар и вероятно да са оказали негативно въздействие върху психиката му, не могат да се вземат предвид при определяне на евентуално обезщетение за вреди по реда на ЗОДОВ, доколкото е негов граждански дълг да оказва съдействие на разследващите органи при изпълнение на служебните им задължения.

При преценката за това дали наказателното производство се е водило в разумен срок съдът преценява посочените по-горе факти, като в случая намира, че досъдебното производство не е проведено в нера разумен срок, доколкото привличането е станало на 29.07.2014 г., а обвинителният акт е внесен на 18.12.2015 г. Налице е било забавяне при изготвяне на експертизите, което следва да се приеме за нормално предвид обема на вещите, както и от 5 месеца, предвид прекратяване на производството и отмяна на прокурорския акт от съда и даване на допълнителни указания за извършване на действия. Не е налице неоснователно забавяне от страна на Прокуратурата в извършването на действията по разследването. Периодът от около 1 година /като се изключи забавянето от 5 месеца/ не е извън рамките на разумния срок, доколкото се касае за престъпление (кражба в големи размери), за което е било необходимо назначаването на оценителна експертиза, която е трябвало да извърши оценка на множество вещи, като се е наложило назначаването и на допълнителна такава.

Що се отнася до съдебното производство съдът намира, че същото е проведено в нера разумен срок, доколкото са провеждани множество заседания и е отлагано няколко пъти не по вина на подсъдимия, а поради служебни ангажименти на процесуалните представители и други причини. Производството пред първа инстанция е продължило почти две години, което е необосновано дълъг период от време, предвид извършените процесуални действия по същество, които се изчерпват в разпит на свидетели и подсъдими, изслушване на вещите лица и оглед. След постановяване на присъдата производството пред въззивната инстанция е продължило още близо шест месеца, които също не са в рамките на разумното, предвид това, че не са извършвани нови процесуални действия и производството е приключило в рамките на едно заседание.

Доколкото, както се посочи по-горе, при преценката си за това дали наказателното производство се е водило в разумни срокове, предвид общата продължителност и предмета на производството (не само продължителността на досъдебното производство), то и изводът на настоящия състав е, че срокът от 3 години 6 месеца и 7 дни е нера разумен по смисъла на съгласно чл. 6, § 1 от Конвенцията, като отчита и фактическа и правна сложност на делото, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останалите участници в процеса и на компетентните органи, както и на посочените вече други факти, които имат значение за правилното решаване на спора.

Възраженията на ответника в насока, че не е поддържал обвинението и не носи вина за продължителността на производството, не следва да се вземат предвид, доколкото отговорността е обективна, като дори и протестът срещу присъдата на първоинстанционния съд да е бил оттеглен, то това не е сложило край на несигурното положение на подсъдимия, след като е било повдигнато обвинение и е внесен обвинителен акт в съда.

В тази връзка ищеца има право на обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди в резултат от провеждане на наказателното производство срещу него в нера разумен срок. Същите следва да се определят в съвкупност от вредите, които е претърпял и с оглед на това, че същият е оправдан за повдигнатото срещу него обвинение.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда при обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано. За да бъде ангажирана отговорността на държавата, задължително условие е да са причинени вреди,

които да са резултат от незаконното обвинение, като вредите извън неизбежно следващите се от образуваното наказателно производство, подлежат на доказване, а не се презюмират. Изхождайки от разпоредбата на чл. 7 ЗОДОВ, надлежен ответник по предявените искове се явява органът, имащ правосубектност, от чиито незаконни актове и действия са причинени вредите, като с оглед установеното, именно Прокуратурата на Република България е материалноправно легитимирана да отговаря по исковете, доколкото действията на органите на дознанието се извършват под ръководството на съответната прокуратура.

Съгласно чл. 51, ал. 1, изр. 1 ЗЗД, обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, като обезщетението за неимуществени вреди се определя в съответствие с принципа на справедливостта, заложен в чл. 52 ЗЗД, като се отчитат всички обстоятелства по делото – продължителността на незаконно предприетото наказателно преследване; характера и тежестта на престъплението, в извършването на което лицето е било незаконно обвинено; личността на увредения; данните за психическото състояние и негативните последици, претърпени от лицето. Изхождайки и от указанията, дадени в ППВС № 4/1964 г., обезщетението трябва да е съизмерено с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. То трябва да удовлетворява изискването за справедливост и при съпоставянето му с други случаи по аналогични казуси, но с различни по степен на тежестта им вреди, така че доколкото е възможно за по-тежките случаи да се присъди по-високо обезщетение, а за по-леките – по-ниско.

С оглед разпределената в процеса доказателствена тежест на ищеца - да докаже претърпените от него неимуществени вреди и причинната им връзка с проведеното наказателно производство, същият е ангажирал гласни доказателствени средства, писмени доказателства – медицински документи и му е допуснатата комплексна медицинска експертиза във връзка с физическото и психическото му здравословно състояние. По отношение на претърпените имуществени вреди е представен договор за правна помощ и съдействие за сторени разноски за адвокатско възнаграждение в наказателното производство. Съдът е посочил по-горе какво се установява от събраните по делото доказателства, като само следва да се извърши обобщен анализ на установените от тях факти, които са от значение за фактическия състав на непозволеното увреждане.

По отношение на имуществените вреди съдът намира, че се доказва по делото, че са претърпени и че са в пряка причинно-следствена връзка с наказателното производство, доколкото представляват заплатено адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство в това производство. От представения договор за правна защита и съдействие се установява, че адвокатското възнаграждение е заплатено изцяло и в брой, което е достатъчно, за да се възприеме, че предвид липсата на възмездяване на ищеца по друг начин, то същият е претърпял вреди в размера на заплатената на адвоката сума от 1 500 лв. Съдът не споделя доводите на ответника, че липсват доказателства за реалното разходване на тези средства, доколкото договорът служи като разписка, че сумите са действително заплатени. Не е необходимо и договорът за правна защита и съдействие да изхожда от специалния адвокатски кочан, за да породи действието си. Настоящият състав намира, че този иск се явява изцяло основателен и следва да се уважи.

По отношение на претърпените от ищеца неимуществени вреди следва да се съобрази, че от събраните по делото доказателства се установява, че почти всички от посочените от вещите лица и в медицинските документи заболявания на ищеца не са във връзка с наказателното производство. По отношение на хипертоничната болест и исхемичната болест на сърцето може да се приеме, че стресогенното въздействие на наказателното производство е оказало влияние върху обострянето им, но не може да се твърди категорична причинно-следствена връзка. Същото се отнася и за диагностицирания на ищеца през 2017 г. рак в областта на латералната стена на пикочния мехур. Съдът отчита, че провеждането на наказателно производство срещу почти всяко лице е обичайно да окаже въздействие върху психиката и здравето му, каквото въздействие не се отрича и от вещите лица и каквото е наблюдавано и у ищеца, но при липсата на доказана и установена

причинно-следствена връзка между диагностицираните заболявания и наказателното производство не може да се приеме, че същите са последица от него и съответно, че съставляват неимуществени вреди, които подлежат на обезщетяване по реда на ЗОДОВ. Към настоящия момент и вещите лица вече не отчитат такова въздействие върху психиката на ищеца.

Установява се, че съпругата на ищеца е починала преди привличането на ищеца като обвиняем, макар и в хода на разследването по образуваната полицейска преписка. Следва да се приеме, че е обичайно ищецът да е претърпял вреди от смъртта на любим човек, които вероятно продължават и през времето на провеждане и на наказателното производство и понастоящем, но няма данни, които да налагат извод, че е налице основание за присъждане на обезщетение в тази връзка, доколкото не е установено, че тези вреди са в резултат на наказателното производство.

От показанията на разпитаните свидетели се установява, че ищецът е изпитвал страх и притеснения от това ако бъде осъден с ефективна присъда кой ще се грижи за децата на зет му, доколкото същият е починал скоро след смъртта на съпругата на ищеца през 2014 г. Този страх е бил основателен, отразил се е върху психиката на ищеца, в резултат е от проведеното наказателно производство срещу него и претърпените в тази връзка неимуществени вреди следва да се съобразят при определяне на обезщетението.

От свидетелските показания се установява още, че ищецът се е притеснявал, че наказателното производство ще повлияе върху работата му, доколкото същият е включен като вещо лице в списъка на вещите лица към ВОС от дълги години и към настоящия момент. Не се събраха доказателства по делото до каква степен това е оказало негативни последици върху обема на работа или отношението на работещите в съда, и колегите на ищеца, спрямо него. Няма данни ищецът да е бил лишен от това да работи. Спрямо същият е била наложена най-леката мярка за неотклонение „Подписка“. Не се установи напълно и негативно отношение на близки или съседни спрямо ищеца в резултат на наказателното производство. Следва претърпените в тази връзка неимуществени вреди да се съобразят в рамките на обичайното, което всеки обвиняем търпи като обществено отношение във връзка с повдигнато срещу него обвинение за извършено престъпление.

Предвид всичко изложено и след обсъждане в съвкупност на всички събрани доказателства настоящият състав намира, че ищецът доказва фактите, за които носи доказателствена тежест. Същият е претърпял неимуществени вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с проведеното срещу него наказателно производство в неразумен срок, в което е оправдан, които следва да се определят от съда по справедливост. При определянето на справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди съдът съобразява всички изложени по-горе мотиви, както и икономическата обстановка в страната, обществените представи за справедливост и аналогични случаи, като този размер следва да се определи на сумата от 10 000 лв., която сума съдът счита за достатъчна, за да репарира причинените вреди, без да се достигне до неоснователно обогатяване, каквито са и общите критерии на ВКС. За разликата над тази сума до предявения размер от 25 000 лв. искът следва да се отхвърли като неоснователен.

По отношение на акцесорните претенции за присъждане на законната лихва според дадените задължителни указания с в т. 4 от ТР № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС отговорността на държавата за вреди от незаконни действия на правозащитни органи възниква от момента на влизане в сила на оправдателната присъда за извършено престъпление. От този момент държавните органи изпадат в забава, съответно дължат лихва върху размера на присъденото обезщетение. Това е и началният момент на теченето на погасителната давност.

В настоящия случай решението на ВОС е влязло в сила на 06.03.2018 г., като от тази дата до деня предхождащ датата на подаване на исковата молба /29.06.2022 г./ върху обезщетението за имуществени вреди се дължи обезщетение за забава в размер от 657,10 лв., изчислено с лихвен калкулатор. Въпреки това вземането за обезщетение за забава е частично погасено по давност, доколкото същото се погасява с изтичането на тригодишна давност (чл.

111, б. „в“ 33Д), считано от датата на подаване на исковата молба назад, поради което за периода 06.03.2018 г. – 29.06.2019 г. вземането е погасено по давност. За периода 30.06.2019 г. – 29.06.2022 г. вземането не е погасено по давност и размерът на обезщетението е 456,68 лв., за която сума искът се явява основателен. За разликата над тази сума искът следва да се отхвърли.

Обезщетението за забава върху претенцията за неимуществени вреди не следва да се посочва като размер, като същото би следвало да се дължи както е предявено – от датата на влизане в сила на оправдателната присъда върху присъдената от съда сума от 10 000 лв. В случая, обаче, доколкото е релевирано възражение за погасителна давност, то за вземането за обезщетение за забава за периода от 06.03.2018 г. до 29.06.2019 г. /повече от три години преди предявяване на иска на 30.06.2022 г./ следва да се счита погасено по давност. В тази връзка акцесорната претенция е основателна за периода след 30.06.2019 г. до изплащането на сумата, което следва да се отрази в диспозитива на решението. Следва да се съобрази, че от влизане в сила на решението започва да тече нова давност /чл. 117, ал. 2 33Д/.

С оглед изхода на спора в полза на страните следва да се присъдят разноски съразмерно с уважената и отхвърлената част от исковите. Ищецът е претендирал разноски, които възлизат на 10 лв. държавна такса и 3 500 лв. адвокатско възнаграждение, за които е представен списък и доказателства за плащане. Ответникът не е претендирал разноски. От бюджета на съда са сторени разноски в размер на 1 000 лв. за депозит за възнаграждения на вещите лица.

Ответникът своевременно е релевирал възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на процесуалния представител на ищеца, което съдът намира за неоснователно. Действително претендираното възнаграждение надхвърля минималния размер според чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за МРАВ, съобразно общия материален интерес в производството, който е 27 469,26 лв. Изчисленото според Наредбата адвокатско възнаграждение възлиза на 2 847,55 лв. Претендираното възнаграждение е изчислено от ищеца, като са посочени отделни суми по всеки иск съобразно чл. 2, ал. 5 от Наредбата, която разпоредба настоящият състав намира, че следва да се прилага само в случаи, при които някои от съединените искове нямат цена и спрямо тях възнаграждението не се определя по материален интерес. Да се приеме обратното би довело до злоупотреба с процесуални права и претендиране на необосновани високи възнаграждения по искове за минимални суми, които примери в практиката на съда са многобройни. В случая, независимо от горното уточнение, претендираното възнаграждение от 3 500 лв., макар и надхвърлящо минимума по Наредбата, не е прекомерно с оглед фактическата и правна сложност на делото. Съдът не е задължен всякога да намалява възнаграждението до минималния размер, а само в случаите, в които явно не съответства на правната и фактическа сложност на делото. В настоящото производство е проведено открито съдебно заседание, разпитани са двама свидетели и са изслушани вещи лица. Процесуалният представител на ищеца се е запознал и с цялото наказателно производство. В тази връзка и претендираното от него адвокатско възнаграждение не е прекомерно.

Предвид уважената част от исковите в полза на ищеца следва да се присъдят разноски в общ размер от 1 527,81 лв., които подлежат на репарирание от ответника, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК. Ответникът следва да бъде осъден да заплати сумата от 1 000 лв. за възнаграждения на вещите лица в полза на бюджета на съда, на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ, дори и при частично отхвърляне на исковите.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА *, представлявана от *, с адрес: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ на Н. В. В., ЕГН ******, с адрес: гр. *, по предявените обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, чл. 26 ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 33Д, както следва:

- сумата в размер на **10 000 лв.** /десет хиляди лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца неимуществени вреди, изразяващи се в страх, душевни страдания и уронване на доброто име от привличането му като обвиняем по ДП № 1199/2011 г. по описа на Първо РУ на ОДМВР - Варна и като подсъдим по НОХД № 6468/2015 г. на ВРС, ВНОХД № 1309/2017 г. и ВНОХД № 1436/2017 г. на ВОС и воденото срещу него наказателно производство извън разумния срок, ведно със законната лихва върху тази сума от датата 30.06.2019 г. до окончателното изплащане на задължението, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за сумата от **15 000 лв.** /петнадесет хиляди лева/, представляваща разликата над присъдените 10 000 лв. до претендираните 25 000 лв., ведно със законната лихва за периода 06.03.2018 г. – 29.06.2019 г.;

- сумата в размер на **1 500 лв.** /хиляда и петстотин лева/, представляваща дължимо от ответника обезщетение като правозащитен орган за претърпени от ищеца имуществени вреди, изразяващи се в заплатен адвокатски хонорар за осъществената правна помощ и съдействие по НОХД № 6468/2015 г. по описа на Районен съд – Варна, заплатена по договор за правна защита и съдействие от 17.02.2016 г.;

- сумата в размер на **456,68 лв.** /четиристотин петдесет и шест лева и шестдесет и осем стотинки/, представляваща лихва за забава върху главницата от 1 500 лв., за периода от 30.06.2019 г. до депозиране на исковата молба в съда /29.06.2022 г./, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за сумата от **512,58 лв.**, представляваща разликата над присъдените 456,68 лв. до претендираните 969,26 лв. и за периода 06.03.2018 г. – 29.06.2019 г.

ОСЪЖДА *, с адрес: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ на Н. В. В., ЕГН *****, с адрес: гр. *, сумата от **1 527,81 лв.** /хиляда петстотин двадесет и седем лева и осемдесет и една стотинки/, представляващи сторени от ищеца разноси в производството (държавна такса и адвокатско възнаграждение), на основание чл. 78, ал. 1 ГПК.

ОСЪЖДА *а, с адрес: гр. *, ДА ЗАПЛАТИ в полза на Бюджета на съдебната власт по сметка на Варненски районен съд сумата от **1 000 лв.** /хиляда лева/ за заплатени депозити за възнаграждения на вещи лица, на основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ.

Присъдените с решението суми могат да бъдат заплатени от ответника по посочената от ищеца банкова сметка в Първа инвестиционна банка с IBAN: BG15FINV915010UB302847.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с въззивна жалба пред Варненски окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Варна: _____